

SÜREK Alevilik – Bektaşilik ve Kültür Araştırmaları Dergisi, Sayı 1, 2023, 46-56

E-ISSN: 3023-5529

Araştırma Makalesi / Research Article

YUNUS EMRE'DE AYRILIK-TERK TEMİ

THE THEME OF SEPARATION-ABANDONMENT IN YUNUS EMRE

Seda Gedik

Dr., gedik_seda@hotmail.com

 0000-0003-1251-8694

ÖZ

Geliş Tarihi:

(Received)

28.11.2023

Kabul Tarihi:

(Accepted)

22.12.2023

Yayın Tarihi:

(Published)

28.12.2023

Anahtar

Kelimeler

Yunus Emre

Tasavvuf

Ayrılık

Terk

Derviş

Keywords

Yunus Emre

Mysticism

Separation

Abandonment

Dervish

Kaynaklarda hakkında çok fazla bilgiye rastlanmasa da Yunus Emre'nin 13. ve 14. yüzyıllarda yaşadığı belirtilmektedir. Önde gelen mutasavvıfların başında olan Yunus Emre'nin hayat görüşü, Allah ve insan sevgisi, dervişane tavrı vb. yaşadığı çağı aşmış günümüze kadar etkisini devam ettirmiştir. Yunus, dünyanın geçiciliğini ve asıl önemli olanın bu dünyadaki sınavı layıkıyla verip Allah'a ulaşmak olduğunu bilir ve hayatında da bunu şiar edinir. Yunus Emre'nin tasavvuf yolculuğu Hacı Bektaş Veli'nin dergâhına gitmesiyle ve de asıl oradan ayrılmasıyla başlar. Normalde bir bitiş ifade eden ayrılık terimi; Yunus Emre için dervişliğin başlangıcı olur.

Yunus Emre hem Hacı Bektaş Veli dergâhından hem de Hacı Bektaş Veli'nin gönderdiği Tapduk Emre'nin dergâhından ayrıldığında onun içsel yolculuğu başlar ve sırra erer. Onun ilahi yolculuğunun ilk adımı ayrılık üzerine şekillenmiştir. Ayrıca Allah'a ulaşmanın nefsi, benliği, fani dünyayı ve dünya nimetlerini vb. terk etmekten geçtiğini sıkça beyitlerinde dile getiren Yunus Emre, beyitlerinde hem kendi içsel yolculuğunu anlatırken hem de tasavvuf yolculuğunun aşamalarını belirtir. Bu bakımdan "ayrılık" ve "terk" kavramları Yunus'un dilinde ve hayatında farklı anlamlar ve değerler kazanır. Bu çalışmanın amacı da Yunus Emre'nin hayatında ve beyitlerinde "ayrılık" ve "terk" kavramlarının yüklendiği anlamları örneklerle detaylı bir şekilde ele alıp incelemektir.

ABSTRACT

Although there is not much information about him in the sources, it is stated that Yunus Emre lived in the 13th and 14th centuries. The life view of Yunus Emre, one of the leading Sufis, his love of God and humanity, his dervish attitude, etc. It has transcended its age and continues to have an impact until today. Yunus knows that the world is temporary and that the most important thing is to pass the test in this world well and reach God, and he adopts this as his motto in his life. Yunus Emre's journey towards Sufism begins with his visit to Hacı Bektaş Veli's dervish lodge and his actual departure from there. A parting term that normally denotes an ending; For Yunus Emre, it was the beginning of being a dervish.

When Yunus Emre leaves both the Hacı Bektaş Veli lodge and the lodge of Tapduk Emre, sent by Hacı Bektaş Veli, his inner journey begins and reaches the secret. The first step of his divine journey was shaped by separation. In addition, reaching God involves the self, the self, the mortal world and worldly blessings, etc. Yunus Emre, who frequently expresses in his couplets that he is going through abandonment, both describes his own inner journey and indicates the stages of his Sufi journey. In this respect, the concepts of "separation" and "abandonment" gain different meanings and values in Yunus' language and life. The aim of this study is; The aim is to examine in detail the meanings of the concepts of "separation" and "abandonment" in Yunus Emre's life and couplets with examples.

Atıf/Cite as: Gedik, S. (2023). Yunus Emre'de ayrılık-terk temi. *SÜREK Alevilik – Bektaşilik ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 1, 46-56.

© 2023 Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü. Her hakkı saklıdır. Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Hacı Bektaş Veli Research and Application Institute. All rights reserved.

Giriş

Önde gelen Türk mutasavvıflarından olan ve şiirleriyle hem yaşadığı döneme hem de sonraki dönemlere damgasını vuran Yunus Emre'nin hayatıyla ilgili kaynaklarda çok az bilgiye rastlanmaktadır. Kaynaklarda Yunus Emre'nin 1240 -1321 yılları arasında yaşadığı belirtilmektedir (Köprülü, 2013, s.248; Bozkurt, 2016, s. 19). Önemli tasavvuf düşünürlerinden olan Yunus Emre'nin dervişane tavrı, hayat görüşü, Allah sevgisi, tüm yaratılmışlara tek bir nazarla bakması vb. yaşadığı çağ ile sınırlı kalmamış günümüze kadar ulaşıp canlılığını korumuştur. Yunus Emre, tasavvuf yolculuğuna tüm samimiyetiyle girmiş ve bu yolculuk sonunda kâmil insan olma mertebesine ulaşmıştır. “O, okumuş, yazmış, zamanının bütün bilgilerini bellemiş, hazmetmiş, fakat bu bilgi, kendisini tatmin etmediği için tasavvuf yoluna girmiş, bildiğini unutmuş, sonucu mücahededen müşahedeye varmış, geçici aşktan gerçek aşka ulaşmış, ölüm korkusundan kurtulmuş ölümsüzlüğe, ebediliğe kavuşmuş, kulken sultan olmuş bir erdir” (Gölpınarlı, 1992, s. 132). Bu özelliklere sahip olması da onun tasavvuf yolculuğunda kendisinden sonrakilere kılavuzluk etmesini sağlamıştır.

Yunus Emre'nin tasavvuf yolculuğuna başladığı andan itibaren nihai amacı gerçek yani ilahi aşka ulaşmak olmuştur. Onun için tek ve mutlak aşk ilahi aşktır. Yaratılan her varlıkta Allah'ın tecellisi olduğuna inanan Yunus, hiçbir varlığı birbirinden ayırmamış tüm yaratılmışlara tek nazardan bakmıştır. “Yunus Emre pek çok şiirinde ‘yetmiş iki millete bir göz ile bakılması’ gerektiğini söyler. ‘Yetmiş iki millet’ deyimini onun şiirlerinde âdeta özel bir anlam ve değer kazanmıştır. Bu deyimdeki ‘millet’ kavramı bugünün toplumbilimcilerinin tanımladığı anlamda değildir. Yunus’un bu kelimeyle kastettiği değişik düşünce yolları ve inançlardır.” (Tatcı, 2009, s. 49). Yunus Emre’ye göre insanoğlu başta olmak üzere yaratılan tüm varlıkların tek gayesi ilahi aşka ulaşmak olmalıdır. O, bu dünyanın Allah’a ulaşmak için layıkıyla geçilmesi gereken bir imtihan yeri olduğunu bilir ve beyitlerinde de bu düşüncesini sıkça dile getirir. Yunus’un menkıbelerine bakıldığında onun tasavvuf yolculuğundaki imtihanlarının başında ayrılık ve terk teminin geldiği görülmektedir. Hacı Bektaş Veli dergahından ayrılıp Tapduk Emre dergahına kadarki süreçte başlayan imtihan sonucunda Yunus ilahi aşk yolunda pişmeye başlamıştır.

Bu nedenle Yunus Emre'nin hayatını ve tasavvuf yolculuğunu anlayabilmek amacıyla onun hayatında terk etme ve ayrılık terimlerinin neden önemli olduğunu bilmek gerekir. Bu çalışmamızda Yunus Emre'nin terk ve ayrılık temini ele alan şiirleri detaylı bir şekilde incelenecektir. Kullanılan örnekler Mustafa Tatcı'nın “Yunus Emre Hayatı ve Dîvânı” kitabından alınmıştır.

1. Yunus Emre'de Ayrılık Temi

Literatürde “Ayrılmak işine konu olmak, bir yerden, bir kimseden, bir şeyden uzaklaşmak” (TDK, 1998, s. 180) olarak tanımlanan ve aslında bir bitiş, sonu anlatan ayrılık, Yunus Emre'nin tasavvuf hayatında başlangıç teşkil etmiştir. Yunus Emre'nin hayatıyla ilgili olarak anlatılan olay da bunun en güzel örneğidir. Anlatıya göre; yoksul bir rençper olan Yunus Emre, kerametlerini ve kapısına giden herkese yardım ettiğini duyduğu Hacı Bektaş Veli'nin dergâhına gider. Ona hem getirdiği alıçları sunmak hem de ondan buğday almak ister. Onu huzuruna kabul eden Hacı Bektaş Veli, ona önce getirdiği her alıç tanesi, daha sonra da her bir çekirdek için nefes vermeyi teklif eder. Hiçbir teklifi kabul etmeyen ve sadece Buğday almak istediğini belirten Yunus Emre, buğdayını alıp dergâhtan ayrılır. Biraz ilerledikten sonra yaptığı hatayı fark edip geri döner ama Hacı Bektaş Veli onu Tapduk Emre'ye gönderir. Dergâha gelince ilk önce odun taşıyan Yunus, daha sonra ise Tapduk Emre'nin isteğiyle dergâha su taşımaya başlar. Su taşırken sırtı yara olur ve bunu bitkilerden merhem yapan dervişe söyler.

Sıkıntısını kendisi dışındaki birine şikâyet ettiğini duyan Tapduk Emre, Yunus Emre'yi dergâhtan gönderir. Dergâhtan ayrılan Yunus Emre, bu süreçte odun ve su taşımının ve de bu uğurda çekilen sıkıntıların aslında onun ilahi aşka ulaşmasındaki yolda aşması gereken engeller olduğunu anlar. (Banarlı, 1971, s. 326). Önce Hacı Bektaş Veli'nin daha sonrasında ise Tapduk Emre'nin dergahından ayrılması Yunus Emre için dervişliğin başlangıcı olur. Bu ayrılık sayesinde Yunus Emre, derviş olma yolunda içsel yolculuğuna başlama fırsatı yakalamış olur. Yaşadığı fiziksel ayrılığın yanı sıra Yunus Emre, içsel yolculuğunu tamamlayabilmek ve kâmil insan olabilmek amacıyla çıktığı bu dervişlik yolunda ruhsal ayrılıklar da yaşamış ve bu sayede dervişlik mertebesine ulaşabilmiştir. Bu bakımdan ayrılık her ne kadar bir şeyin bitişini sembolize eden bir kavram olarak görünse de Yunus Emre için başlangıcın ilk adımı olmuştur. Yunus Emre'nin ayrılık temini ele alan beyitlerini “Allah'tan ayrılma, dosttan/sevgiliden ayrılma ve imandan ayrılma” genel başlıkları altında ele alabiliriz.

1.1. Allah'tan Ayrılma

Dervişlik yolculuğuna adım attığından itibaren Allah'a ulaşma amacıyla günlerini geçiren Yunus Emre'ye göre insanoğlu Allah'tan ayrılarak dünyaya gelmiştir ve ancak ona ulaştığında ait olduğu yere dönmüş olacaktır. Yunus Emre, dünyaya ve dünyadaki varlıklara dikkatli bir şekilde bakıldığında Allah'ın varlığının idrak edilememesinin mümkün olmadığını ve görülen tüm varlıkların Allah'ın varlığına delil olduğunu belirtir (Dalkılıç 2004, s. 69). Bu nedenle insanoğlunun Allah'tan ayrılması aslında özünden ayrılması demektir. "Yunus Emre, Kur'an ve sünnetten bahsedilenden yola çıkarak, Allah hususunda ledünni görüşler ileri sürer. Zaman zaman ruhî tecellilerin verdiği aşk mağlubiyetiyle Hallâc-vârî müşahedelerini şatahât kabilinden sözlere döküp taşkın bir edaya da bürünür. Ona göre Allah, tek kudret ve hüküm sahibidir. O, doğmamış ve doğrulmamıştır. O'nun eşi, benzeri ve ortağı yoktur. O, yedi iklimi tutan tek padişah'tır. Yeri ve göğü yaratan O'dur. Heybet ve azamet sahibidir" (Tatçı 1997, s. 120). Bunu şu beyitlerde görmekteyiz:

Tanrı kadîm kul kadîm ayrılmadum bir adım / Gör kul kim Tanrı kimdür anla iy
sâhib-kabûl (Tatçı, 2023, s. 201)
Andan ayru diriligüm dirlik degül durur benüm / Kadîm odur görür beni ben
ölüyem görimezem (Tatçı, 2023, s. 216)
Kâlû belâ söylenmedin tertîb düzen eylenmedin / Hak'dan ayru degüldüm ol ulu
dîvândaydum (Tatçı, 2023, s. 212)

Ayrıca Yunus Emre için gerçek dost ve sevgili Allah'tır. Bu nedenle beyitlerinde dile getirdiği dosttan ayrılma teması da yine Allah'tan ayrı düşmeyi ifade etmek amacıyla kullanılmıştır. Yunus Emre'ye göre insanoğlunu anlayan, onun her zaman yanında olan ve her zaman sığındığı liman Allah'tır. Gerçek dost, bireyi olumlu olumsuz tüm özelliklerine rağmen koşulsuz kabul edendir. Yunus Emre de bu nedenle dost ifadesini beyitlerinde kulunun her zaman yanında olan ve onu koruyup kollayan Allah'ı belirtmek amacıyla şu şekilde kullanmıştır:

Geç mahlûk tâ'atından gör ırma dost katından / Aldanma fâni nakşı n'iderler
(Tatçı, 2023, s. 126).
Âlem düşmân olurısa beni dostdan ırmaya / Dost kandasıya ben anda düşmanlık
ayırımaya (Tatçı, 2023, s. 330).

Yunus Emre, dost kavramının yanı sıra yâr ve Tanrı'nın inananlara vadettiği görünüş, tecelli ve ilahi güzellik anlamlarına gelen dîdâr kelimesini de beyitlerinde Allah'ı ifade etmek amacıyla kullanmıştır. Yunus Emre'ye göre gerçek sevgili Allah'ın kendisidir ve âşık ancak sevgilisine ulaştığında vuslata erer. Bu düşüncesini Yunus Emre beyitlerinde şu şekilde dile getirmiştir:

Çıkarmayalım dilden / Ayrılmayalım yârdan / İrlmayalım yoldan / Allah görelüm
n'eyler (Tatçı, 2023, s. 148).
Yunûs tap uzat bu sözi / Allâh'una dutgıl yüzi / Dîdârdan ayırma bizi / Allâh sana
sundum elüm (Tatçı, 2023, s. 225).

Beyitlerinde ayrılık temini ele alan ve dervişlik yolculuğu ayrılıkla başlayan Yunus Emre ayrılık teminin yanı sıra beyitlerinde terk etme kavramını da ele alıp Allah'a kavuşmanın yani vuslata ermenin diğer şartının da terk etmekten geçtiğini çeşitli şekillerde ifade etmiştir. Ayrılmak karşılıklı bir edimken, terk etmek tek taraflıdır. Bu nedenle Yunus Emre, Allah'a kavuşmak isteyen müminin bunun için arada engel teşkil eden durumları terk etmesi gerektiğini belirtir.

2. Yunus Emre'de Terk Temi

Arapça "Bırakma, koyverme, salıverme, vazgeçme" (Özön, 1965, s. 747) olarak tanımlanan terk teması Yunus Emre'nin beyitlerinde sıkça ele aldığı konuların başında gelmektedir. "Terk-i dünyâ, terk-i ukbâ, terk-i hestî, terk-i terk" diye özetlenen dört terk aslında mâsivâyı, Allah'tan gayrı olanı terktir" (Ay Say, 2022, s. 83). Düşüncesini şiar edinen Yunus Emre için terk etme temi, kelime anlamının dışında kavuşmayı yani vuslata dönmeyi anlatır. Onun için terk etmek gerçek müminin Allah'a kavuşması için geçmesi gereken aşamalarıdır. Yunus Emre'nin beyitleri incelendiğinde terk kavramını "nefsi terk, dünyayı terk, vatani terk, varlığı terk, imanı terk, benliği terk, canı terk, dostu terk, olumsuz duyguları terk" başlıklarını altında ele alıp incelemek daha doğru olacaktır.

2.1. Nefsi / Benliği Terk

Yunus Emre için Allah'a kavuşup vuslata ermenin temel koşullarından birisi nefsi emareyi yani insanı kötülüğe sürükleyen nefsin terk edilmesidir. İnsanoğlu ancak dünyevi varlığını yani nefsini ve benliğini terk ettiğinde Allah'a kavuşabilir. Yunus Emre de hem tasavvuf yolculuğu boyunca hem de daha sonrasında şiirleriyle müminlere kılavuzluk yapmıştır. Şiirlerinde onlara insan-ı kâmil olmanın yolunun nefsi ve benliği terk etmekle mümkün olduğunu belirtmiştir.

Emil, Yunus Emre'deki benlik anlayışının "İnsan ile kâinat ve Tanrı arasında varlığın özünden hareketle derin bir münasebet kuran Yunus, kendi içine dönünce iki 'ben' keşfeder: 'Dış ben' ki vücuttur, maddeye bağlıdır. İç ben ise ruhtur, yani gönül. Batı düşüncesinde mistik tecrübenin, derinlik yahut şuur altı psikolojisinin ortaya koyduğu gerçeklerden biri de budur. Yunus, içbene yani ruha değer verir. Vücut dünya ihtiraslarıyla doludur." (1994, s. 94) biçiminde olduğunu ifade eder. Yunus Emre'ye göre; insanoğlunun gerçek aşka yani Allah'a ulaşmasındaki en büyük engellerden birisi "nefsi ve benliği"dir. Bu nedenle Allah'a ulaşmak isteyen müminler önce nefislerini ve benliklerini terk etmelidir. Bir şair ve mutasavvıf olan Yunus Emre, tasavvuf yolunda sağlam adımlarla ilerleyerek insan-ı kâmil mertebesine ulaşmış ve bu yolda ilerlemek isteyen dervişlerin de hangi niteliklere sahip olması gerektiğini şiirlerinde belirtmiştir. (Özdemir, 2021, s. 564) Tasavvuf düşünürlerinin ve dervişlerinin başında gelen Yunus Emre, bu tasavvufi felsefeyi beyitlerinde şu şekilde ifade eder:

Terk eylegil sen senligün anun 'ışkını bul anun /Bu 'ışk içinde ölenün kan bahâsı dîdâr olur (Tatcı, 2023, s. 162).

Yunus cânımı berk it bildüklerini terk it /Fenâ olmayan sûret şâhına vâsıl olmaz (Tatcı, 2023, s. 173).

Sûret terkinin urmadın /Araya düşmân girmedin /Araya düşmân girmedin /Gel dosta gidelüm gönül (Tatcı, 2023, s. 207).

Dost benem dirse revâ biz kula benlik hatâ /Terk eyleyüben rızâ 'aklı kor 'ışka uyan (Tatcı, 2023, s. 262).

Kime ki dost gereğise eydeyin ne kılâsını /Terk eyleye kendözini hiç anmaya n'olasını (Tatcı, 2023, s. 338).

Terk eylegil ten tertibin gider senden benlik adın /İçün 'imâret olmadın taşundagı ma'mûr nedür (Tatcı, 2023, s. 138).

Cânile 'arif olup senlik ü benlik terk idem /Geh varup densüz olam ögsüz olam hayvân olam (Tatcı, 2023, s. 239).

İkiligi terk itgil birlik makâmın tutgıl /Cânlar cânın bulasın işbu dirlik içinde (Tatcı, 2023: 308).

Gel imdi hicâbun aç senden ayrıl sana kaç /Sende bulasın Mi'râc sana gelür cümle yol (Tatcı, 2023, s. 201).

Dahı yakın haber diyem anlayasın bellü beyân /Nefs dileğin terk eyleyen ol ezeli magfûr nedür (Tatcı, 2023, s. 138).

Terk eylegil ten tertibin gider senden benlik adın /İçün 'imâret olmadın taşundagı ma'mûr nedür (Tatcı, 2023, s. 138).

Tasavvuf inancına göre insanoğlu ancak ilahi benliğe beşerî benliğini terk ettiğinde ulaşabilir. İlahi benliğe geçişin temel şartı beşerî benliği terk etmektir. Beşerî benliği terk eden insanın idrak gücü artar ve böylelikle sırra ulaşır. Bu nedenle Yunus Emre de şiirlerinde nefsi terk etmenin önemine dikkat çekmekte ve müminlere yol göstermektedir. Onun için; Allah'a ulaşma yolunda aşılması gereken diğer bir adım ise fani yani geçici dünyayı terk etmektir.

2.2. Dünyayı Terk

İçinde yaşadığımız dünya insanoğlu için bir sınav yeridir. İnsanlar ancak dünyanın şamatasına ve albenisine kapılmayıp buranın geçici olduğunu bilir ve bu şekilde yaşarsa Allah'a ulaşabilir. Gökâlp de; "İlâhî aşk, Allah ve peygamber sevgisi Yunus'un gönlünde taht kurmuş, bekaya ermek ve Allah'ın visaline kavuşmak için fani dünyaya ve onun aldatici süslerine değer verilmemelidir" (1998, s. 23) diyerek Yunus Emre'nin bu dünyanın geçiciliğine aldanılmaması gerektiğine olan inancını ifade eder. Onun için bu dünyada kalmak değil bu dünyada süresini tamamlayıp Allah'a dönmek önemlidir. "Yûnus, ölümden korkmaz. Fânî dünyayı terk edip bir an önce Hakk'a ulaşmayı arzular" (Yalçınkaya; 2021, s. 124). Bu düşüncesini de beyitlerinde şu şekilde dile getirir:

Âşık bu dünyâyı n'ider 'âkıbet bir gün terk ider /'İşk etegin dutmuş gider her kim gelürse saladur (Tatçı, 2023, s. 140).

Âşık lâ-mekân olur dünyâ terkinin urur /Dünyâ terkin uranlar dîdâr göregen olur (Tatçı, 2023, s. 164).

Yunus eger dervîşisen terk eyle küllî dünyâyı /Dünyâ eger Uçmağışa dervîşlere zindân olur (Tatçı, 2023, s. 165).

Görgeç yolundan kamusun terk it bu dünyâ da'vîsin /Kogıl bu 'âlem sevisin aşıkılcak nendür senün (Tatçı, 2023, s. 198).

Sen dünyânun terkin ırgıl gelüp 'ışk evine girgil /İlerki menzile ırgıl girü kalmak nendür senün" (Tatçı, 2023, s. 198).

Dünyâ halkun düşmânıdır maksûd cânlar cânıdır /Bilün ki dünyâ fânîdür dünyâyı terk itsen gönül (Tatçı, 2023, s. 208)

Dünyâ halkun düşmânıdır maksûd cânlar cânıdır /Bilün ki dünyâ fânîdür dünyâyı terk itsen gönül (Tatçı, 2023, s. 208).

Ten nedür dostun yolında ben anı terk itmeyem /Dost cemâlin görmege gel cânı kurbân idelüm (Tatçı, 2023, s. 237).

Geldüm ü geçdüm bilmedüm /Aglayup gussa yimedüm /Senden ayrılam dîmedüm /Âh n'ideyüm 'ömrüm seni (Tatçı, 2023, s. 378).

Gelen geçermiş nidelüm /Gelün âhrete gidelüm /Bu fenâyı terk idelüm /Esenledüm dünyâm seni (Tatçı, 2023, s. 385).

Bu fenâ-ender-fenâyı terk idelüm dost için /Öz bekâ-ender-bekâ milkinde cevân idelüm (Tatçı, 2023, s. 237).

Bu dünyaya kalmayalum /Fânîdür aldanmayalum /Bir iken ayrılmayalum /Gel dosta gidelüm gönül (Tatçı, 2023, s. 207).

Hey Yûnus Emre ölince var yûri togru yolunca/ Dünyâsını terk idenler yarın Hazret'de ölmeye" (Tatçı, 2023, s. 317)

'İşk dilde genez olur 'ışk bilici az olur /Dünyâ âhret terk gerek 'âşıkam diyenlere" (Tatçı, 2023, s. 327).

'İbâdetler başıdır terk-i dünyâ/Eger mü'minsen ana inanasın (Tatçı, 2023, s. 291).

Vay bu ayrılık fırâkı dünyâ kime kaldı bâkî/Hak Çalab'um olmuş sâkî kadeh sunar kullarına (Tatçı, 2023, s. 336).

Kim ki dostı sevdi ise hânûmânı terk iyilesün/Degmeler dostı sevemez dostun sevgüsü câdadur (Tatçı, 2023, s. 143).

Yürürüdüm anda pinhân Hak buyruğı virmez amân /Vatanumdan ayırdılar bu dünyeye düşdi gönül (Tatçı, 2023, s. 202).

Yürürüdüm anda pinhân Hak buyruğı virmez amân /Vatanumdan ayırdılar bu dünyeye düşdi gönül (Tatçı, 2023, s. 202).

Yukarıdaki beyitlerden de anlaşılacağı üzere Yunus Emre için bu dünyanın ve dünya nimetlerinin hiçbir önemi yoktur. Onun için önemli olan bunlara aldanmadan Allah'a ulaşmak için yürünecek yolda bilinçli ve farkında bir şekilde ilerlemektir. Yunus Emre, beyitlerinde bu dünyanın kimseye kalmayacağını, bu dünyaya aldananların ise asıl varmaları gereken Allah'a ulaşamayacaklarını vurgular. Onun beyitleri bu bakımdan aslında müminlere bir uyarı niteliği taşır. Yunus Emre, müminlere beyitleri aracılığıyla; "Beşerî varlığından ilâhî varlığa yolculuk eden Sâlik, terk makamlarını yaşayarak fenada beka bulur. Kendinden ve dünyadan geçmek, fiziki varlığı inkâr etmek değildir. Bu makamda beşerî vücut, bir katrenin deryaya karıştığı gibi ilâhî vücuda karışır. Sâlik, bekabillah olabilmek için şu makamlardan geçmek zorundadır:

Fenafi's-Şeyh

Fenafi'r-Resül

Fenafi'llah." (Tatçı 1997, s. 436) düşüncesini benimsetip öğretmeye çalışmıştır. Bu açıdan onun beyitleri didaktik öğretiler de içermektedir. Ayrıca Yunus Emre için insanın asıl vatanı Allah katındadır, bu dünya sadece vatanına layıkıyla dönmesini sağlayacak imtihan yeridir.

Allah'a ulaşmak isteyenlerin; nefsi, benliği ve dünyayı ve de dünya nimetlerini terk etmeleri gerektiğini beyitlerinde sıkça dile getiren Yunus Emre'ye göre; insanın asıl vatanı yaratılmadan yani bedenleşmeden

önceki yeridir. Bu dünya ise onun tekrar öze dönüşünü sağlayacak geçici mekandır. "Yunus'a göre insan, gerçekte Tanrı'lık bir varlıktır. Yaratma onu asıl yurdundan uzak düşürmüştür. İnsan dünyadaki sınırlı özgürlüğünü iyi kullanarak Tanrı sevgisinde eriyebilir. Böylece de sevgiyle dolu olarak sonsuz nitelikte özgürlüğe kavuşur" (Çubukçu 1992, s. 39). Onun için de ait olduğu yurduna dönmek için imtihan için gönderildiği bu fani dünyayı terk edip Allah'a dönmeyi bilmelidir.

2.3. Maddi Varlığı Terk

Yunus'a göre, Allah'a ulaşmanın aşamalarından bir diğeri varlığı terk etmektedir. Burada varlıkla anlatılmak istenen ise hem dünya malı hem mevki-makam hem de insanın bedenleşmiş halidir. Ona göre insanoğlunun ulaşması gereken tek varlık mertebesi Allah'la bir olduğu vahdeti vücud'tur. İnsan ancak maddi varlıklarından geçtiğinde varoluş amacına yani vahdeti vücud mertebesine ulaşabilir. "Bekâbillah, tasavvuf yolcusunun yolculuğunda fenafillahtan sonra varacağı en son mertebedir. Bu mertebede Sâlik, Allah'tan başka, mevcudatın hiçbirini göremez, maddenin ne kendisini ne de eserini müşahade edemez, kendini ve gönlünü bunlarla oyalamaz. Her şeyiyle Allah'a bağlanır" (Aktüccar 1984, s. 137). Dervişliğe başlayıp gönül gözü açıldığı andan itibaren nihai amacı vahdeti vücud mertebesine ulaşmak olan Yunus Emre beyitlerinde bu düşüncesini şu şekilde ifade eder:

'Aceb degül giderise sureti terk iderise/Yanlış yalan gaybet degül dostdan haber geldi gider (Tatcı, 2023, s. 157).

Kanı anun mülk ü mâlı terk eylemiş cümlesini/Ol pâdişâh dergâhına hulk u 'amel aldı gider (Tatcı, 2023, s. 157).

Bu nesneyi terk eyledüm yürimege 'azm eyledüm /On'iki sünügün yazarlar elden ele düşdi gönül" (Tatcı, 2023, s. 202)

Sübhân bizi uyarısar nice zamân yatmış iken /Cânlar tenin isteyiser terk idüben gitmiş iken (Tatcı, 2023, s. 285).

Yüz bin melik ü selâtın dost yüzini göricegiz/Terk eyleye tahtını vü'izzet ü leşker hânümân (Tatcı, 2023, s. 277).

Yûsuf eger hayâlünü /Düşde göreydi bir gice /Terk ideyidi mülklerin /Bana seni gerek seni (Tatcı, 2023, s. 364).

Yüz bin melik ü selâtın dost yüzini göricegiz/Terk eyleye tahtını vü'izzet ü leşker hânümân (Tatcı, 2023, s. 277).

Yûsuf eger hayâlünü /Düşde göreydi bir gice /Terk ideyidi mülklerin /Bana seni gerek seni (Tatcı, 2023, s. 364).

'Âşık ki câna kaldı 'âşık olmaz /Cânın terk itmeyen ma'sûkı bulmaz (Tatcı, 2023, s. 174).

İbrâhîm Edhem vakti terk itdi tâc u tahtı /Allâh 'ışkına bakdı ol sırrı tuyan benem (Tatcı, 2023, s. 226).

'İşkun meydânında ben terk eylemişem başı /Mansûr dahı ben oldum zindân kayusu degül (Tatcı, 2023, s. 211).

Yunus Emre'nin bu beyitlerinden de anlaşılacağı üzere onun için önemli olan; Allah'a ulaşma yolunda insanoğlunun suretinden, nesnelere, tahtından, elindeki maddi imkanlardan vb. vazgeçerek bunların değersizliğini anlamasıdır. Yunus'a göre insanoğlu, bu maddi varlıkların imtihanının bir parçası olduğunu ve ancak bunlardan vazgeçip Allah'a yöneldiğinde gerçek huzura ereceğini anlamalıdır. Hatta Yunus Emre, beyitlerinde ilahi aşk uğruna başını bile feda eden Hallacı Mansur'a telmihte bulunarak bu konuda kendisiyle Mansur'u özdeşleştirir.

2.4. İmanı Terk

Fowler tarafından "İman, güven ve bağlılığımızı bir ya da birçok değer merkezine, güç, imge ve gerçekliklerine odaklamak suretiyle yorumlama ve bağlanmanın dinamik sürecidir. İmanda biz, mevcut bilinçli egemen anlatılara bağlanarak hayatlarımızı tutarlı hale getiririz. İman, paylaşılan güven ve bağlılıklar içinde bizi ötekine, paylaşılan değerlere, anlam ve gücün aşkın çatısına bağlayan ve başkalarıyla ilişkilerimiz içerisinde şekillenen varoluşsal bir yönelimdir" (2000, s. 92) şeklinde tanımlanan iman, insanoğlunun Allah'a teslimiyetinin ifadesidir. Yunus Emre'de beyitlerinde imanın Hak âşıkları için çok önemli olduğunu şu şekilde belirtir:

Dinin terk idenün küfürdür işi/ Bu ne küfürdür îmandan içerü (Tatcı, 2023, s. 298).

Leylî'yle Mecnûn işi 'aceb gelür bu halka / Abdü'r-rezzâk terk itdi 'ışk için îmânını (Tatcı, 2023, s. 374).
 'Işkıla gelsen yola Yûnuslayın olsan n'ola / Tâ'atini terk itmedi balık anı yutmuş iken (Tatcı, 2023, s. 286).

Yunus'a göre imanın çeşitleri vardır; "Bunlardan birincisi, "akılda yirlü'dür. Buna 'ilmel yakîn' denilir. Bu, insanın bir şeye akli ile inanması demektir. İkincisi, 'aynel yakîn'dir. Bu ikinci iman 'gönülde yirlü'dür. Duygular (sevgiler, nefretler) bize bazı hakikatleri bildirir. Biz aklın yanı sıra duygularımıza da inanırız. Yunus'a göre üçüncü iman 'canda yirlü' olan 'hakk-el yakîn'dir. İnsan kendi manevi varlığını ve ruhunu tanımak suretiyle böyle bir imana ulaşır 'canla olan iman canla bile gider'" (Kaplan, 1991, s. 206). Ona göre gerçek iman; insanın içtenlik ve samimiyetle Allah'a yönelmesidir. Yunus Emre'nin Allah'a imanı, Kuran'ın belirttiği ve peygamberin haber verdiği şekildedir (Yılmaz, 1992, s. 106). Yunus'a göre, insanoğlunun asıl imanı tüm benliğini, nefsinin, dünyanın faniliğini vb. terk ederek Allah'a yöneldiğinde başlar.

2.5. Olumsuz Duyguları Terk

Literatürde "Bir tarikata girmiş, onun kurallarına ve törelerine bağlı kimse, alperen" (Türkçe Sözlük, 2011, s. 640) olarak ifade edilen dervişlikte, dervişin sahip olması gereken özellikler vardır. Dervişlik yolculuğuna başlayan mümin sırasıyla nefsinin, benliğini, fani dünyayı, maddiyatı vb. terk ederken kendisindeki olumsuz duygu ve davranışları da terk etmelidir. Dervişliğe adım atan tasavvuf yolcusu; kibir, kıskançlık, ihanet, yalan, hile vb. duyguları ve davranışları terk ederek hem ruhunu arındırmalı hem de girdiği yola layık olmalıdır. "Yunus'ta ilahi sevgi ateşinin alevleri altında bütün olumsuzluklar adeta yanmakta, kinler, nefretler, küçük hesaplar bir tarafa bırakılmaktadır. Ölüp yeniden dirilmişçesine bu defa, aynı sevginin bereketli yağmurlarıyla filizlenen yeni bir 'kişilik' ortaya çıkmaktadır. Bu olgun kişilik, sadece insanlara değil, hayvanlara ve eşyaya bile sevgi ve şefkatle yaklaşan, yumuşak ve geniş ufuklu bir mahiyet arz eder" (Huxley, 2003, s. 93). Yaratılmış her varlığa sevgiyle bakan ve Allah'ın tüm varlıklarda tecelli ettiğine inanan Yunus Emre beyitlerinde de insanların kibirden, fesatlıktan, yalandan vb. uzak durması ve doğru yolda ilerlemesi gerektiğini belirtir. Yunus Emre'ye göre; dervişler iyilikle dolu olmalı ve nefesleri dahi misk ve amber kokulu olarak çevresine yararlı olmalıdır (Demirci, 1997, s. 94). Yunus Emre, tasavvuf yolculuğunda kâmil insan olup gerçek yani ilahi aşka ulaşabilmek amacıyla hareket etmiş ve incinse de incitmemiştir. Onun tasavvuf yolundaki amacı; insanların kalbini harekete geçirip onlara kâmil insan olma niteliklerini kazandırmaktır (Yaşar, 1991, s. 31). Beyitlerinde Allah'a ulaşmak isteyen ve bu yola giren insanların doğru, ahlaklı ve terbiyeli olmaları gerektiğini vurgulayan Yunus Emre'nin kendisi de tarikat terbiyesinden geçmiştir. "Yunus, medrese tahsili ile öğrenilen zâhir ilimlerini elde etmekle övünmeyecek bir tarikat terbiyesi içinde yetişmiştir. Çünkü mutasavvıflarca bilinmesi gereken tek hakikat, Allah bilgisidir. Hedef Allah'ı bilmektir. Allah ise ilimden ziyade irfanla bilinir. İrfan; görgü, duygu ve zekâ ile elde edilir bir üstün sezgidir ve büyük gerçek, ilimle değil, irfanla bilinir. İrfan, sırları bilmek ve bilhassa her göze, her gönle görünmeyen, büyük Allah'ı bilmektir ki bu irfan derecesine yine, ilim yoluyla değil, aşk yoluyla gidilir" (Banarlı, 1971, s. 330-331). "Yaratılanı severim, yaratandan ötürü." felsefesini hayatı boyunca şiar edinen Yunus, beyitlerinde de bunu dile getirmiştir:

Âhret yavlak ırakdur togruluk key yarakdur / Ayrılık sarp firâkdur hiç giden girü gelmez (Tatcı, 2023, s. 168).

Zühdile çok istedik hiç müyesser olmadı / Terk idüben küllisin gümânı yagmâya virdük (Tatcı, 2023, s. 195).

Kes gider 'izzet başını terk eylesin fuzûllığı / Kesmezisen başın anun 'ışkla dirliğün muhâl (Tatcı, 2023, s. 204).

N'ola gelsen şimden girü fesâdı terk itsen gönül / Gâh aglasan günâhuna gâh kanâ't itsen gönül (Tatcı, 2023, s. 208).

Bu işlerde olan kişi terk itsün cümle teşvişi / İçerüden içerü bir key latîf nihândaydum (Tatcı, 2023, s. 213).

Terk idelüm kâl ü kıylı isteyelüm togrı yolu / Hem bulalum gevher kânın cevher alan gelsün berü (Tatcı, 2023, s. 296).

Terk ide fâsid işleri iş idine dervişleri / Akıda gözden yaşları dost haberin duyan kişi (Tatcı, 2023, s. 356).

Gerçek 'âşık olanların hemen hemen dostı sever cânı / Unıdur kibr ü kinini ma' şûka terk ider cânı (Tatcı, 2023, s. 360).

'Âşık kişi ögüt bilmez zirâ ögüt assı kılmaz / Unıdur ol kibr ü kîni terk eyler gider dükkânı (Tatcı, 2023, s. 376).

Dilerisen bu dünyenün şerrinden olasın emîn /Terk eyle bu kibr ü kîni hırkaya
gir dervîş yûri (Tatcı, 2023, s. 377).

Yûnus gerçek ‘âşıkısan ırılmadın togru durgıl /İrilmadın togru varan ol görisedür
dîdârı (Tatcı, 2023, s. 382).

Virdi birlikden şarâb kılduk dükkânı harâb /Cümlesini terk itdük assı ziyânumuzı
(Tatcı, 2023, s. 387).

Kâmil insan olmanın öncelikle olumsuz kişilik özelliklerini terk etmekten geçtiğini vurgulayan Yunus Emre için kibir, kin, nefret, yalan, ihanet vb. insanın yüreğini karartan ve onun ilahi aşka ulaşmasını engelleyen unsurlardır. Yunus Emre, tasavvuf yolculuğu boyunca içinde yaşadığı toplumla etkileşim halinde olmuştur. Şiirlerinde de kâmil insanı anlatırken çevresinde gördüğü varlıklardan ve içinde yaşadığı hayattan yola çıkmıştır. O, insanı kâmil mertebesine ulaşan her dervişin zamanı geldiğinde Allah’a kavuşacağına inanır. Bunun için de dervişlerin öncelikle yüreklerindeki karanlığı bu fani dünyada yani imtihan dünyasında gidermeleri gerekmektedir.

Sonuç

Yunus Emre'nin yaşadığı çağda filizlenen düşünceleri bir ağaç misali dallanıp budaklanarak günümüze kadar gelmiştir. Tasavvuf yolculuğuna bir ayrılıkla çıkan Yunus için bu fiziksel ayrılık onun tasavvuf yolculuğuna katılmasını sağlamıştır. Tasavvuf yolculuğu boyunca Allah sevgisi başta olmak üzere yaratılmış tüm varlıklara sevgiyle bakan, kâmil insan olmak için terk edilmesi gereken nefsi, benliği, kini, nefreti, fani dünyayı vb. itinayla terk eden Yunus Emre için bu dünyanın nihai amacı Allah’a ulaşmaktır. Yunus Emre, incelenen beyitlerinde bu felsefesini açık biçimde ortaya koymuştur. Onun tasavvuf yolculuğunda ayrılık ve terk temî, sırta ulaşmasının aşamalarını öğrenebilmek açısından önemlidir.

Ayrılık ve terk etmek Yunus Emre'nin tasavvuf yolculuğunda erginleşmenin temelini oluşturmuştur. Onun içsel yolculuğu ayrılık ve terk temî üzerine kurulmuştur. Bu nedenle beyitlerinde de “terk” temini ele alan ve sıkça dile getiren Yunus için Allah’a ulaşmaya çıkan yolların başında engelleri terk etmek gelir. Beyitlerinde bu tasavvuf felsefesini dile getiren Yunus Emre hem kendi dervişlik yolculuğunu anlatırken müminlere de kılavuzluk etmektedir. Sonuç olarak; Yunus Emre’yi ve onun dervişliğini anlayabilmek için onun “ayrılık” ve “terk” temalı beyitlerini incelerken bu kavramlara yüklediği anlamı iyi analiz etmek gerekmektedir.

Kaynakça

- Aktüccar, H. (1984). *Yunus Emre hayatı, sanatı ve eserleri* (1. Baskı). Gökşin Yayınları.
- Ay Say, Ü. (2022). Yunus Emre’de terk kavramı. *Yunus Emre (Hayatı- Düşünceleri-Eserleri)*. TBMM. Ss.81-88.
- Banarlı, N. S. (1971). *Resimli Türk Edebiyatı tarihi*. (Cilt 1). (1. Basım) Milli Eğitim Basımevi.
- Bozkurt, T. (2016). *Sevgi ve aşk çağlayanı Yunus Emre* (2. Baskı). Halk Kitabevi.
- Çubukçu, İ. A. (1992). *Yunus Emre ve felsefesi* (1. Baskı). Ankara.
- Dalkılıç, B. (2004). *Yunus Emre’de Allah-âlem-insan münasebeti* (1. Baskı). Kendözü Yayınları.
- Demirci, M. (1997). *Yunus Emre’de ilahî aşk ve insan sevgisi* (1. Baskı). Kubbealtı Neşriyatı.
- Emil, B. (1994). Yunus’un ulu nazarı, *Yunus Emre ile ilgili makalelerden seçmeler*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. ss.94-206.
- Ergün, M. (1997). *Yunus Emre’de tasavvuf ve eğitim* (1. Baskı). Ocak Yayınları.
- Fowler, J. W. (2000). İman bilincinin evreleri. (A. U. Mehmedoğlu Çev.). *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 19, ss.85-104. <https://doi.org/10.15370/muifd.87378>.
- Gökarp, Z. (1998). *Yunus Emre ve İslam* (2. Baskı). Asır Ajans Yayınları.
- Gölpınarlı, A. (1992). *Yunus Emre ve tasavvuf* (2. Baskı). İnkılâp Kitabevi.
- Huxley, A. (2003). *Kalıcı felsefe* (5. Baskı). (L. Boyacı Çev.). İnsan Yayınları.
- Kaplan, M. (1991). Yunus Emre’nin insan ve ahlak görüşü. *Yunus Emre ile İlgili Makalelerden Seçmeler*. Kültür Bakanlığı Yayınları Sayı:1275. ss.206-244.
- Köprülü, F. (2013). *Türk edebiyatında ilk mutasavvıflar* (13. Baskı). Akçağ Yayınları.
- Özdemir, C. (2021). Bir şiir şerhi: Yunus’un dünyasında derviş kimliği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 10(2), 563-577.
- Tatcı, M. (2009a). *İşitin ey yârenler (Yunus Emre yorumları)* (2. Baskı). H Yayınları.
- Tatcı, M. (2009b). *Aşk bir güneşe benzer Yunus Emre yorumları* (2. Baskı). H Yayınları.
- Tatcı, M. (2005). *Yunus Emre divan ve Risaletü’n-Nushbiyye*. (3. Baskı). Sahafılar Kitap Sarayı Divanlar Serisi: 3.
- Üstüner, K. (2010). Yunus Emre Divanı’nda “dost”. 1. *Ulusal Yunus Emre Sempozyumu “Yunus Emre’yi Anlamaya Doğru” Bildiriler Kitabı*. T.C. Karaman Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Kültür Yayınları.
- Yalçınkaya, F. (2021). Yunus Emre’de can/ruh kavramı. *Alevilik-Bektaşılık Araştırmaları Dergisi*. S.23. ss. 113-130.
- Yaşar, S. (1991). *Hayatı, sanatı ve tefekkürü: Yunus Emre* (3. Baskı). Yeni Asya Yayınları.
- Yılmaz, F. (1992). *Yunus Emre hayatı-düşüncesi-etkisi* (4.Baskı). Marifet Yayınları.
- (2011). *Türkçe sözlük* (5. Baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.
- (1998). *TDK Türkçe Sözlük* (4.Baskı). Türk Tarih Kurumu Basım Evi.

THE THEME OF SEPARATION-ABANDONMENT IN YUNUS EMRE

(Extended Summary)

There is very little information in the sources about the life of Yunus Emre, one of the prominent Turkish Sufis who left his mark on both the period he lived in and the following periods with his poems. Although there is not much information about him in the sources, it is stated that Yunus Emre lived in the 13th and 14th centuries. Yunus Emre, one of the important Sufi thinkers, has a dervish attitude, his view of life, his love of God, his view of all creatures with a single eye, etc. It was not limited to the age in which it lived, but has survived to the present day and preserved its vitality. Yunus Emre entered the journey of Sufism with all his sincerity and at the end of this journey, he reached the level of becoming a perfect human being. The life view of Yunus Emre, one of the leading Sufis, his love of God and humanity, his dervish attitude, etc. It has transcended its age and continues to have an impact until today. Yunus knows that the world is temporary and that the most important thing is to pass the test in this world well and reach God, and he adopts this as his motto in his life. Yunus Emre's journey towards Sufism begins with his visit to Hacı Bektaş Veli's dervish lodge and his actual departure from there. A parting term that normally denotes an ending; For Yunus Emre, it was the beginning of being a dervish. Possessing these characteristics enabled him to guide those who came after him in their Sufi journey.

From the moment Yunus Emre started his Sufi journey, his ultimate goal was to reach true, divine love. For him, the only and absolute love is divine love. Believing that there is a manifestation of God in every created being, Yunus did not separate any being and looked at all creatures from a single point of view. "Yunus Emre says in many of his poems that 'seventy-two nations should be looked at with one eye'. 'According to Yunus Emre, the sole purpose of all created beings, especially human beings, should be to reach divine love. He knows that this world is a place of testing that must be passed properly in order to reach God, and he often expresses this thought in his couplets. When we look at the legends of Yunus, it can be seen that separation and abandonment were the main tests in his journey of Sufism.

When Yunus Emre leaves both the Hacı Bektaş Veli lodge and the lodge of Tapduk Emre, sent by Hacı Bektaş Veli, his inner journey begins and ends in mystery. The first step of his divine journey was shaped by separation. In addition, reaching God involves the self, the self, the mortal world and worldly blessings, etc. Yunus Emre, who frequently expresses in his couplets that he is going through abandonment, both describes his own inner journey and indicates the stages of his Sufi journey. In this respect, the concepts of "separation" and "abandonment" gain different meanings and values in Yunus' language and life. The aim of this study is to examine in detail the meanings of the concepts of "separation" and "abandonment" in Yunus Emre's life and couplets with examples.

Therefore, in order to understand Yunus Emre's life and Sufism journey, it is necessary to know why the terms abandonment and separation are important in his life. In this study, Yunus Emre's poems dealing with abandonment and separation will be examined in detail. The examples used were taken from Mustafa Tatcı's book "Yunus Emre's Life and Divan".

Yunus Emre's thoughts, which sprouted in his time, have branched out like a tree and survived until today. For Yunus, who started his Sufism journey with a separation, this physical separation enabled him to join the Sufism journey. Throughout his journey of Sufism, he looks with love at all created beings, especially the love of God, and understands the self, ego, grudge, hatred, mortal world, etc. that must be abandoned in order to be a perfect human being. For Yunus Emre, who leaves it carefully, the ultimate goal of this world is to reach God. Yunus Emre clearly revealed this philosophy in the couplets examined. The theme of separation and abandonment in his Sufism journey is important in terms of learning the stages of reaching the secret.

Separation and abandonment formed the basis of maturity in Yunus Emre's Sufism journey. His inner journey is based on the theme of separation and abandonment. For this reason, for Yunus, who deals with the concept of "abandonment" in his couplets and frequently mentions it, abandoning obstacles is one of the primary ways to reach God. Expressing this philosophy of Sufism in his couplets, Yunus Emre guides believers while telling his own dervish journey. In conclusion; In order to understand Yunus Emre and his dervish status, it is necessary to analyze well the meaning he attributes to these concepts while examining his couplets on the themes of "separation" and "abandonment".

Makale Bilgisi / Article Information

Atıf/Cite as

Gedik, S. (2023). Yunus Emre'de ayrılık-terk temi. *SÜREK Alevilik – Bektaşilik ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 1, 46-56.

Gedik, S. (2023). The theme of separation-abandonment in Yunus Emre. *SUREK Journal of Alevism – Bektasism and Cultural Studies*, 1, 46-56.

Yazar / Author

Seda Gedik

Dr., Türkiye/ PhD Turkey

gedik_seda@hotmail.com, 0000-0003-1251-8694

Geliş Tarihi / Received

28 Kasım/November 2023

Kabul Tarihi / Accepted

22 Aralık/December 2023

Yayın Tarihi / Published

28 Aralık/December 2023

Yayın Sezonu/Pub Date Season

December/Aralık

Sayı / Issue

1

Sayfa / Pages

46-56

Makale Türü / Article Types

Araştırma Makalesi / Research Article

Kapsam / Scope

Sosyal ve Beşerî Bilimler / Social and Humanitarian Sciences

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı / Ethical Statement

Araştırmacı verilerin toplanmasında, analizinde ve raporlaştırılmasında her türlü etik ilke ve kurala özen gösterdiğini beyan eder. / It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

İntihal / Plagiarism

Bu makale, en az iki hakem ve iThenticate programı tarafından incelenerek intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları / Contribution Rates of Authors to the Article

Makale tek yazarlıdır. / The article is single authored

Çıkar Beyanı / Declaration of Interest

Makalenin hazırlanmasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır. / There is no conflict of interest in the preparation of the article.

Telif Hakkı ve Lisans / Copyright & License

Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır. / Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.

Yayıncı / Published by

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Hacı Bektaş Veli Research and Application Institute